Language consultations: electronic database

http://www.valodaskonsultacijas.lv/en/questions/1105

Question

Vai produkti ir ***bioloģiski*** vai ***organiski***?

Answer

Produkti ir ***bioloģiski***.

„Mūsdienu latviešu valodas vārdnīcā" vārda *organisks* otrā nozīme ir 'saistīts ar dzīvo dabu, pie dzīvnieku vai augu valsts piederīgs'. Tātad latviešu valodā ar vārdu *organisks* apzīmē kaut ko, kas ir cēlies no augu vai dzīvnieku valsts, piemēram, *organiskā pasaule*, ar to domājot visu dzīvo organismu kopumu.

Visticamāk, latviešu valodā vārds *organisks* un angļu vārds *organic* ir tā sauktie tulkotāju viltusdraugi – ārēji, formas ziņā līdzīgi kopīgas cilmes vārdi ar līdzīgu izrunu un rakstību, bet ar atšķirīgu nozīmi. Vārds *organic* angļu valodā apzīmē 'ražotu vai audzētu produkciju, kurā netiek izmantotas mākslīgās ķimikālijas'.

Latviešu valodā viena no vārda *bioloģisks* nozīmēm ir tuva vārda *dabisks* (arī *dabīgs*) nozīmei: 1. 'tāds, kas radies dabā vai eksistē dabā (pretstatā cilvēka radītajam)'; 2. 'dabas likumiem atbilstošs. Dabas likumu nosacīts'. Piemēram, *dabiskās krāsvielas* ir tādas krāsvielas, ko iegūst no augu vai dzīvnieku valsts izejvielām.

Lauksaimniecības un atbilstoši arī pārtikas terminoloģijā vārda *bioloģisks* nozīme ir specializējusies un vārds *bioloģisks* tiek lietots, lai norādītu, ka lauksaimniecības produkts ir audzēts, saimniekojot ar dabiskām metodēm, nelietojot ķīmiski sintezētas vielas, piemēram, pesticīdus, minerālmēslus. Vārds *organisks* šādā nozīmē latviešu valodā nebūtu lietojams.

Produkti, kas audzēti ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm vai ražoti no tiem, ir ***bioloģiskie produkti***.

Sources

Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca: organisks

Cambridge Dictionary: organic

Latviešu literārās valodas vārdnīca: dabisks

Logina, S., Pēča, K., Pūtele, I., Zilgalve, E. Valodas konsultācijas. *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums. Nr. 18. Atb. red. I. Druviete. Rīga : Latviešu valodas aģentūra, 2023, 157. lpp.